

KUNSTSTRATEGI FOR SAMBIOSEN

Kunststrategien skal sikre at kunst og kultur bliver en vigtig del af SambBiosens DNA på lige fod med idræt og foreningsliv!

AUGUST

//

20
25

SAMBIOSEN

Superkilen, den røde plads, 2012. Skabt tæt kunstnergruppen SUPERFLEX, arkitektfirmaet BIG og landskabsarkitektfirmaet Topotek1. Foto kunstnerne

Kunsten skal være med til at skabe udsyn, forandring og nye perspektiver på verden.

Indholdsfortegnelse

1. Forord af Jeppe Skriver (leder af SamBiosen)	03
2. Ambition for kunststrategien	04
3. Baggrund	06
4. Kunststrategiens formål	07
5. Kunststrategiens fokuspunkter omsat til kunstprogram	10
6. Kunstneriske metoder og greb	17
7. Invitationsformer for det kunstneriske arbejde	19
8. Samarbejdsformer og fællesskab	21
9. anbefalinger i kunststrategien	23
10. Samspil og proces for kunststrategi og udviklingsplan	24

Jens Settergren: Nukleus, 2022. Samsø Skole. Foto fra jenssettergren.dk

1. Forord af Jeppe Skriver, leder af SamBiosen

Hvorfor har Samsø brug for udsyn?

Kære læser.

Dette er den første kunststrategi, med støtte fra statens kunstfond, der er lavet på Samsø. Det er også den første kunststrategi jeg har været med til at udarbejde. Jeg er meget spændt på, hvad den vil bringe med sig og som indledning, vil jeg give mit personlige perspektiv på kunstens rolle i SamBiosen.

God læselyst!

Kunsten kan være med til at skabe udsyn, forandring og nye perspektiver på verden. Derfor har vi i SamBiosen taget initiativ til at få lavet denne kunststrategi, for at kunsten kan blive en naturlig del af vores daglige arbejde med at skabe værdifulde rammer og møder for mennesker. Kunstens refleksionsrum har noget at tilbyde vores nære fællesskaber i SamBiosen og på Samsø generelt, i strategien ser vi på, hvordan det kan udfolde sig.

Jeg har været en del af SamBiosen i otte år. Da jeg flyttede til Samsø for 8 år siden, havde jeg, som så mange andre, en klar forestilling om det gode liv på Samsø. En mere rolig hverdag med bedre tid til familien, mere natur, flere nære relationer. Forestillingen satte perspektiv på min tilværelse i byen. Den gav mig udsyn og satte værdierne i livet i spil for mig og min familie. Vi havde ikke brug for at tjene så mange penge til en husleje eller for at bo et bestemt sted eller have adgang til bylivets mange tilbud indenfor en kort cykeltur.

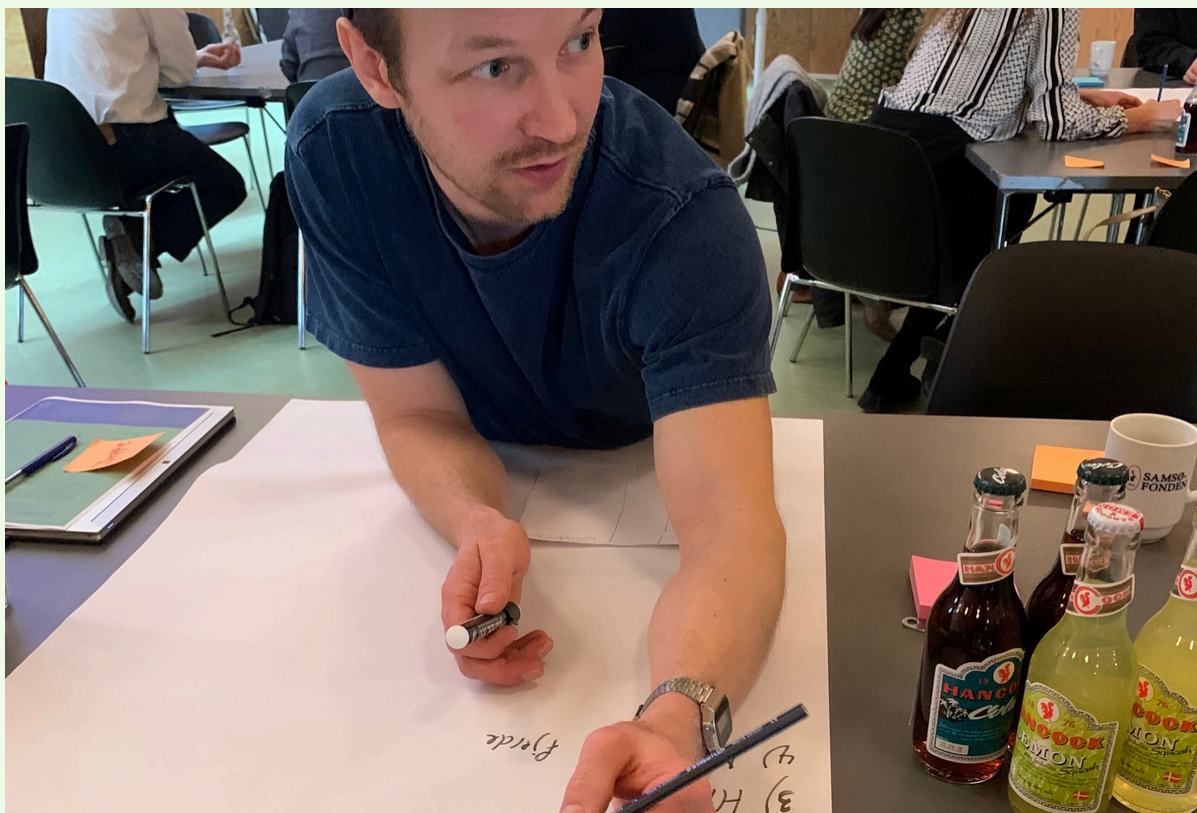
Vi havde brug for nærhed, natur og det gode børneliv. Det føltes både modigt og fantastisk at tage springet, følge vores værdier og flytte ud af by-boblen. Livet på Samsø var et tilvalg af værdier, en refleksion over tilværelsen og et behov for at bryde ud og få udsyn.

Siden da er der gået 8 år, hvor vi har boet på Samsø. Vi har fået meget af det, vi har drømt om her. Men behovet for udsyn og refleksion har ikke ændret sig. Vi har stadig behov for at sætte vores tilværelse i perspektiv og holde vores værdier i hævd. Hvad kan ø-livet og hvad kan ø-livet ikke?

Men hvor finder jeg rum til refleksion, og hvor bliver jeg udfordret på mine holdninger og værdier i min dagligdag på Samsø?

I det lille lokalsamfund, som Samsø er, kan man nemt glemme at stoppe op og reflektere over den hverdag, som er her. Her spiller kunsten og kulturen en vigtig rolle. Den kan være med til at vende tingene på hovedet og være en sten i skoen, der får os til at rykke os og se livet fra nye vinkler. Ambitionen er, at SamBiosen, som knudepunkt for mange mennesker og som vigtig institution på Samsø, også kan rumme det forandringspotentiale, som kunsten kan være med til at skabe. Særligt på en isoleret ø har vi brug for at arbejde strategisk med fællesskaber, refleksioner og udsyn, og kunsten er et af de vigtige værktøjer hertil.

Byen var en boble for os, og det var fantastisk at bryde ud af den, men Samsø er mindst lige så meget en boble, og det er lige så vigtigt her at stoppe op og stille spørgsmålstejn ved tilværelsen. En forskel på Samsø og bylivet er antallet af museer, kunst, kultur og mulighed for refleksion. Også kunst og kultur, man møder i hverdagen. Det mangler vi på Samsø, og det vil vi gerne lave om på - her fra vores lille samlingssted, SamBiosen.

Idé og visionsworkshop om kunst i SamBiosen, februar 2025
 Portræt: Jeppe Dam Skriver, leder af SamBiosen Foto Råderum

2. Ambitionen for kunststrategien

Denne kunststrategi til SamBiosen er den første af sin slags, der er lavet på Samsø. Den markerer et nyt strategisk ambitionsniveau for, hvordan der fremtidigt kan arbejdes med kunst og kultur på Samsø.

SamBiosen er på mange måder et jordnært center i dag. Her er ting man kan gå til, bøger man kan låne, mad man kan spise, træning man kan få gjort. Rigtig mange mennesker på Samsø har deres gang her og bruger husets praktiske funktioner, biblioteket og idrætsfunktioner. Men det er sjældent, at man bliver hængende eller får anledning til stoppe op, på trods af, at man krydser stier med mange medborgere.

Ved at invitere kunsten ind som en naturlig del af vores daglige arbejde med at skabe værdifulde rammer og møder for mennesker, sætter vi SamBiosens opgave som institution i spil og peger på værdierne ved fællesskabet, det frivillige arbejde og at det kulturelle udsyn er vigtigt at kæmpe for. Vi skal som institution være med til at løfte blikket op over hverdagen, netop fordi vi som knudepunkt er en del af hverdagen. SamBiosen er et hverdagsknudepunkt, men huset fremstår i dag uden kunst af nogen art, bortset fra den smule, som er på biblioteket.

Ambitionen er både, at SamBiosen, ved at integrere mere kunst og kultur indenfor og udenfor huset, skal skabe rammerne for større refleksion og udsyn, samt at inspirere andre aktører og lokationer på Samsø til at arbejde strategisk og langsigtet med kunstens betydning for lokalsamfundet.

3. Baggrund

Hvorfor en kunststrategi til SamBiosen?

Kunststrategien skal være med til at kickstarte en proces, hvor SamBiosen medtænker kunst aktivt i udviklingen af husets funktioner, steder og aktiviteter. Den er både et igangsættende redskab og en langsigtet plan, der introducerer måder at arbejde ambitiøst, kvalificeret og stedspecifikt med kunsten på – både som midlertidige tiltag og som varige projekter. Kunststrategien indgår i udviklingsplanerne for SamBiosen. Dette sikrer, at der arbejdes strategisk, ambitiøst og nyskabende med kunst i huset, eksempelvis ved om- og tilbygninger. Kunststrategien danner også udgangspunkt for det videre arbejde med at realisere kunsten ved at være afsæt for ansøgninger til offentlige puljer, private fonde og Samsø Kommune. Forhåbningen er desuden, at kunststrategien kan inspirere Samsø Kommune og andre aktører til at tænke kunst ind i andre offentlige rum andre steder på øen.

Iben West, Nyborg sundhedshus, 2025. Foto kunstneren

Hvad er Sambiosen for et sted?

SamBiosen er født ud af idrættens foreningsliv, men mellem 2009 og 2016 blev stedet udvidet i rammer og formål. Der blev tilbygget en kultursal, og øens bibliotek blev bygget sammen med idrætshallen til et samlet center. Trods flere årlige teaterforestillinger, koncerter for børn, bibliotekets arrangementer, fællesspisninger, uddeling af kultur- og frivilligpriser, mindre udstillinger og events, er langt de fleste af husets rum ikke indrettet med kunst af nogen art. Kunstnere, som skal optræde her, føler sig "på udebane" i et idrætscenter – det vil vi med kunststrategien gerne ændre.

Hvem har været involveret i at udvikle strategien?

Kunststrategien er udviklet af SamBiosens sekretariat i samarbejde med kunstrådgiver Charlotte Bagger Brandt. Statens Kunstfond og Samsø Kommunes pulje for kulturelle aktiviteter har støttet udarbejdelsen af kunststrategien. En lang række aktører og brugere af huset har været inviteret ind via samtaler og workshops – herunder den politiske formand samt embedsværket fra Børn, Unge og Kulturforvaltningen, den politiske formand for Social-, Sundheds-, og Beskæftigelsesforvaltningen, Samsø Bibliotek, Musikskolen, KOKS (kunstnere og kunsthåndværkere på Samsø), Samsø Museum, Visit Samsø, øens to grundskoler, Samsø Idræt og Kultur (SIK), SamBiosens egen bestyrelse og Samsø Billedkunstråd. Dette for at sikre et lokalt aftryk og en forankring allerede i idéudviklingsfasen og tilblivelsen af en kunststrategi. Ønsket har været at fremkalde fælles ønsker og tanker og sikre, at den kunst, der fremtidigt skal skabes på stedet, udspringer af en forståelse af stedets kontekst.

“ Det har været en glæde og til stor inspiration at deltage i arbejdet med SamBiosens kunststrategi og nu at kunne se resultatet.

De spændende ideer og tanker, den indeholder, skal nu medvirke i det videre arbejde med at understrege SamBiosen som et samlingssted for alle dem, der kender huset og dem der gerne vil lære det bedre at kende.

I nye og allerede etablerede fællesskaber - og gerne på tværs af alder og interesser - skal vi sammen byde kunst og kultur endnu mere indenfor og velkommen i SamBiosen. ”

Helle Hansen, Udvalgsformand for Børn, Unge og Kulturforvaltningen, Samsø Kommune

4. Kunststrategiens formål

Kunststrategiens formål er at pege på kunststrategiske greb for SamBiosen, der udspringer af stedets ånd og som kan afvikles løbende. Derfor er der udarbejdet et kunstprogram med blik for konkrete steder, kunstneriske metoder, lokale samarbejdsmuligheder og brugergrupper /aktører.

I kunstprogrammet inddrages udelukkende kunstnere, som arbejder stedsspecifikt. Det vil sige kunstnere, som er inspireret af den kontekst, som de arbejder i – SamBiosens historie, brugergrupper, fællesskab og funktioner. SamBiosen ønsker at arbejde med kunsten både lokalt funderet og med et ambitiøst udsyn til verden.

Sommeraktivitet. Improvisation med maling og musik i SamBiosen, 2025.

Af lokale musik- og billedkunstlærere: Frederik Langkilde, Jonas Nakel og Tea Palmelund.

Foto kunstnerne

Kunsten skal:

- Løfte stedets æstetiske udtryk og skabe en visuel identitet. Kunsten skal være med til at udtrykke og understøtte, at huset både er et sted for fritidslivet og idræt samt for kunst og kultur.
- Sætte spor efter de mange forskelligartede brugergrupper og aktiviteter, som sker i huset. Kunsten skal fremhæve mangfoldigheden og fællesskabet i huset ud fra det benskænd, at mange brugergrupper aldrig møder hinanden, fordi de kommer i huset på forskellige tidspunkter og med forskellige formål.
- Binde stedet sammen på tværs af funktioner og brugergrupper. Kunsten skal imødegå, at huset bærer præg af at være startet som idrætshal og derefter knopskudt med nye funktioner, hvilket får det til at fremstå rumligt forvirrende.
- Afspejle, at SamBiosen (også) er et kultur- og kunststed. Kunsten skal være noget, man kan gå til – på lige fod med idræt.
- Introducere og udvide horisonten for kunst og kultur på Samsø. Kunsten skal være med til at give børn og unge – og alle andre – nye oplevelser og perspektiver.
- Sætte anderledes rammer for fællesskabet. Kunsten skal invitere ind – både gennem midlertidige aktiviteter og i blivende kunstværker på stedet.
- Binde ude og inde sammen. SamBiosens facader består primært af glas og derfor hænger æstetikken udendørs og indendørs uløseligt sammen. Det er både en styrke og en svaghed, som kunsten skal arbejde med.

Christian Elovara Dinesen: Samskabelse af værk til omklædningsrum i Beder Malling Idrætsforening, 2021. Foto Råderum

5. Kunststrategiens fokuspunkter omsat til kunstprogram

Kunst som fællesskab

Kunstprogrammets overordnede fokus er fællesskaber – både de fællesskaber, der opstår i mellemrummene og opholdsrummene mellem de forskellige aktiviteter i huset, og de fællesskaber, der opstår, fordi man skaber noget sammen. Huset har forskellige opholdsarealer og mellemrum, der skal opkvalificeres æstetisk og gøres indbydende, interessante og anderledes at opholde sig i. Rummenes identitet skal skærpes, og der må gerne være aftryk og spor af de mennesker, der bruger og opholder sig i huset. De opkvalificerede opholdssteder og rum skal være med til at understøtte sociale møder på tværs af husets mange aktiviteter og brugere.

Kunsten skal også være med til at sætte nye fællesskaber i gang i huset, ved at man er sammen om at skabe noget. Således bliver kunst i SamBiosen, i stedets ånd, også noget, man aktivt gør sammen – ligesom idræt. Det, at man kan gå til kunst i huset, ved at deltage i en workshop, et kunstnerisk forløb eller en festival, understøtter husets nye identitet som kultur- og kunststed. Her kan man komme som ny bruger og opleve, hvad huset også kan på kultur- og kunstsiden – eller man kan deltage som en eksisterende bruger af huset i en ny form.

Huskunstprojekter er involverende, skaber ejerskab og læring. I Sofia Hagstrøm Møllers huskunstnerprojekt, var unge med i en kunstnerisk proces: en dag med research, en dag med eksperimenter og undersøgelser, og to dage med produktion, der sidenhen blev udstillet.

Kunst som sted

SamBiosen er et stort hus med mange rum og sale, både inde og ude. Det er et hus, der er knopskudt over årene, samtidig med at nye behov og ønsker er opstået. Kunsten kan være med til at samle husets udtryk og skabe en rød tråd gennem dets mange forskellige funktioner.

Det anbefales, at kunsten tænkes ind som en aktiv faktor, når der bygges nyt. Kunstnere er gode til at identificere og analysere fysiske rum og områder. De er ofte også dygtige til at samarbejde med andre faggrupper, f.eks. arkitekter, om alternative måder at tænke form og materiale på.

Udover at fungere som idrætshal med masser af lokale sportsaktiviteter er huset også en platform for foreningslivet og et moderne forsamlingshus – med fællesspisninger om vinteren og skolemad hver dag året rundt. Stedet har faciliteter både ude og inde: idrætshal, fitnesscenter, skateområde, aktivitetspark, tennisbaner, padelbane, skydebaner m.m.

Hierarkisk oversigt over kunstindsatser i 4 fokusområder omkring Sambiosen

For at gøre arbejdet med kunsten eksekverbart, er der i kunststrategien lavet en hierarkisk inddeling af indsatsområderne for kunsten i fire zoner:

Zone 1 / Ankomsthallen og indgangspartiet

Ankomsthallen og indgangspartiet, som er kernen i huset og derfor første indsatsområde for kunsten. Denne zone fremstår i dag anonym og institutionspræget. Kunsten skal her være med til at skabe en moderne/kreativ identitet med nye funktioner og miljøer, så man får lyst til at slå sig ned eller gå på opdagelse.

Nu

SamBiosen, fællesrum, 2025

Fremtid

K-O-N-T-O Studio, Rum i Bevægelse, Mona Mønshallerne, 2020-2022, Foto Morten Bencke

Zone 2 / Nærområderne i huset

Nærområderne i huset – ude/inde-zoner tæt på de forskellige funktioner. Her anbefales det, at kunsten fokuserer på det specifikke steds hovedfunktion eller aktivitet og tydeliggør disse. Kunsten skal skabe visuelle spor og aftryk, der både kan fungere som markører, wayfinding og som noget, der skaber ejerskab for de brugergrupper, der hører til her. I denne zone er det oplagt at arbejde processuelt og inddrage brugergrupper i workshops og huskunstprojekter.

Nu

SamBiosen, uderum ved Kultursalen, 2025

Fremtid

Superkilen, 2012. Skabt af kunstnergruppen SUPERFLEX, arkitektfirmaet BIG og landskabsarkitektfirmaet Topotek1

Zone 3 / De nære udearealer

De nære udearealer – P-pladsen og området omkring udeaktiviteterne. Parkeringspladsens placering forhindrer en dynamisk overgang mellem ude og inde. Her kan kunsten arbejde med f.eks. belægning, udemøbler eller andre visuelle greb, der skaber en mere harmonisk og inviterende forbindelse mellem inde og ude.

Nu

SamBiosen, uderum 2025

Fremtid

Svend Balslev: Snuden, 2025. Ørby, Samsø. Foto Jeanette Philipsen

Zone 4 / De fjerne udearealer

De fjerne udearealer – her er man på opdagelse i naturen eller det omkringliggende områdes historiske fortællinger som Sørenden og Gl. Brattingsborg. Her er det oplagt at arbejde med kunst, der inviterer ud i landskabet på nye måder. Kunsten skal her bidrage til et ekstra lag i SamBiosens virke og invitere ind i natur- og kulturfortællinger. Værkerne vil være offentligt tilgængelige døgnet rundt og understøtter ønsket om, at SamBiosen – som central aktør – skal være med til at udvide horisonten for kunst og kultur på Samsø.

Nu

SamBiosen, udeareal, 2025

Fremtid

Lotte Buur: tidselkorridoren, Samsø 2024. Foto kunstneren

Kunst som aktivitet

SamBiosens ånd er på mange måder at være en platform for aktivitet – mestendels af sportslig karakter. Derfor er det oplagt, i stedets ånd, at tilføje endnu en aktivitet i husets programmering: Man skal også kunne gå til kunst.

Stedet har ikke værkstedsfunktioner eller udstillingsfaciliteter, så den kunst, man går til eller oplever i SamBiosen, har en anden karakter.

Det kan være:

- Ord- og lydkunst,
- Performativ eller kropsbaseret kunst,
- Kunst i det fri med fokus på bevægelse, planter, natur eller mad.

Det kan være midlertidige processer, hvor man i workshops sammen med en kunstner og en inviteret brugergruppe, skaber eller afprøver en rumlig identitet til et specifikt sted i huset. Kultursalen er det oplagte sted at starte disse afprøvninger med "at gå til kunst", men der kan i det store hus findes mange andre steder, hvor man også kan være.

Molly Haslund: Sociale koreografier, 2019 Foto kunstneren

Ønsket med denne form for tidsbaseret og procesbaseret kunst er, at den skal være med til at sætte nye fællesskaber i gang i huset og skabe en ny visuel identitet. Når man skaber noget sammen, efterlader man spor – både mentalt og til tider også fysisk. Afprøvningsgrupperne kan være synlige i montre, på vægge, i omklædningsrum eller udenfor i tidsbegrænsede perioder. Er de vellykkede, kan der arbejdes videre med dem i en mere permanent form.

I stedets ånd er kunst også noget, man aktivt gør sammen – ligesom idræt. Det, at man kan gå til kunst i huset, ved at deltage i en workshop, et kunstnerisk forløb eller en festival i kultursalen eller andre steder, understøtter husets nye identitet som kultur- og kunststed.

Liste over brugergrupper i huset:

- Samsø Skytteforening
- Samsø Badmintonklub
- Samsø Dart Club (til stævner)
- Samsø Fitnesscenter
- Samsø Frie Skoles idrætsundervisning.
- Samsø Tennis Klub
- Senior Bridgeklubben
- SIK Basketbal
- SIK Bordtennis
- SIK Fodbold
- SIK Gymnastik (til stævner)
- SIK Hockey
- SIK Hundesport (til stævner)
- SIK Håndbold
- Mænds mødesteder
- Volleyball gruppen
- Brugere af Frivilligcenter Samsø
- Bibliotekts brugergruppe
- Selvhjælpsgrupper
- Styrket mental trivsel
- Solsikke, Minisport
- "Go Fredag" unge-fritids indsats
- Ungdomsklubben, Grotten.
- Samsø skoles idrætsundervisning
- Samsø skoles skolemadsordning (spiser i kultursalen hver dag)
- Skatere og selvorganiserede udøvere.
- Ældresagens fredags-fitness
- Mandags-kaffe-klubben
- Samsø Råvarefestival (1 gang om året)
- Samsø Bedste kartoffelmadskonkurrence (1 gang om året)
- Samsø Festivals medhjælperfest (1 gang om året)

Benedikte Bjerre: Vækst, Øster Skole (tidligere) Holbæk, 2021. Foto kunstneren

6. Kunstneriske metoder og greb

Kunstnere er gode til at identificere og analysere fysiske rum og områder. De er ofte også gode til, at samarbejde med andre faggrupper om alternative måder at tænke form og materiale på – eller til, at engagere borgere og andre aktører aktivt i de kunstneriske processer.

Nogle kunstnere er særligt dygtige til at engagere sig socialt eller til at skabe ejerskab gennem kunstneriske aktiviteter og handlinger. Disse er oplagte at invitere, når der igangsættes midlertidige kunstneriske aktiviteter eller workshops – altså dér, hvor man kan gå til kunst i SamBiosen.

Det anbefales, at kunstnere inviteres ind på forskellige måder og i forskellige processer, kontekster og situationer. Dette vil:

- Skabe alsidighed i de kunstneriske udtryk,
- Sikre, at kunsten integreres i hele huset på bedst mulige måde.

Udover kunstnerens rolle som producent af kunstværker til bestemte rum og opholdssteder i SamBiosen, kan kunstneren også:

- Samarbejde med andre om at realisere og formgive bygninger, pladser eller naturrum – f.eks. i samspil med udviklingsplanen, når der etableres nye faciliteter.
- Indgå i samarbejde med specifikke grupper i huset – det kan være ungdomsgrupper, frivilligrupper, fællesspisningsgrupper eller idrætsgrupper.

I sådanne tilfælde samskaber kunstneren med relevante aktører som f.eks. en arkitekt, en kok, en gartner, en idrætsgruppe eller andre. Sammen kan de sætte deres aftryk på huset – både fysisk og socialt.

Camilla Nørgaard: Omsamling, indendørs og udendørs collage, Børnehus og sundhedshus Vest, Gjellerup, 2020-2022. Foto kunstneren

7. Invitationsformer for det kunstneriske arbejde

Den alsidige måde, kunstnere arbejder på, kan styrkes gennem forskellige samarbejdskonstellationer og invitationsmåder. Derfor anbefales det, at man så vidt muligt varierer måden, kunstnere inviteres på.

1: Kunstnerisk udpegning til opgave

Her inviteres en kunstner direkte til en specifik opgave – det kan være en skitse eller et idéoplæg, en workshop, en kunstnerisk proces eller et færdigt kunstværk.

Når der udpeges direkte, anbefales det, at der inddrages kunstfaglig ekspertise til at være med til at udvælge den eller de rette kunstneriske kompetencer til opgaven. Dette kan ske i samarbejde med Samsø Billedkunstråd, en kunstinstitution eller en anden kunstfaglig person. Fordelene ved direkte udpegning er: hurtig igangsættelse samt mulighed for dialogisk proces, hvor rammerne kan udvikle sig undervejs.

2: Open Call: Her udbydes en kunstopgave åbent så alle kan byde ind. Det giver mulighed for, at mange kan ansøge. Formen kræver et større udvælgelsesarbejde. Til gengæld opnås et bredt og alsidigt kunstneropbud.

Julie Stavad: Pin, Heartland Festival, 2023. Foto Anne Mie Bak & Pernille April

Elever fra FGU Østjyllands Kunstlinie binder plast på rionet til det første panel i regnbuen. Foto: Anni Holm.

3: Huskunstner

Her inviteres en kunstner til at arbejde over en længere periode med ophold på stedet. På den måde får kunstneren mulighed for, at fordybe sig i konteksten og udvikle en idé og skitse, der går i dybden med stedet og opgaven.

Hvis der stilles værksted eller andre faciliteter til rådighed under opholdet, kan kunstneren arbejde direkte på stedet.

Et huskunstnerforløb kan:

- Undersøge et steds potentiale
- Pege på fremadrettet brug og programmering
- Munde ud i en fysisk tilføjelse til stedet

Partnerskab: Et huskunstnerforløb kan også tilrettelægges i samarbejde med en institution i huset – eksempelvis skolen, biblioteket eller kultursalen. Institutionen og kunstneren planlægger sammen et forløb og formål. Forløbet kan være en del af undervisningen, en række workshops eller kunstneriske undersøgelser.

Forløb: Det kan foregå som et ugentligt forløb over et halvt år eller som et intensivt forløb over nogle uger eller måneder. Kunstneren kan arbejde direkte med deltagerne – eller bruge processen som grundlag for, at udarbejde en skitse eller et værk, han/hun selv producerer. Et huskunstnerforløb involverer mange parter – kunstnere, formidlere, lærere og børn/unge – i en medskabende kunstnerisk proces. Dette skaber nye alliancer og understøtter ejerskab til både kunst og sted.

4: Kunstnerisk idéoplæg eller skitsekonkurrence

Her inviteres (og honoreres) tre eller flere kunstnere til at udarbejde en skitse eller et idéoplæg til en defineret opgave. Et lokalt kunstudvalg bedømmer forslagene og vælger det, de vurderer som mest kvalificeret.

Fordelene ved konkurrencen er:

- Alsidighed i kunstneriske forslag
- Mulighed for diskussion og sammenligning
- Kvalificeret valg baseret på stedets behov

Der findes to former:

- Idéoplæg: Bruges ved behov for hurtig idéudvikling og løst forslag, der senere kan videreudvikles i samarbejde med lokale aktører. Fordel: kort udarbejdelsestid (ca. 1 måned), lavere honorar (10.000–15.000 kr.).
- Skitseoplæg: Bruges ved behov for en gennemarbejdet og produktionsklar løsning. Her indgår beregninger, tilbud og detaljerede redegørelser. Det anbefales at afsætte mindst 3 måneder til arbejdet og et honorar på ca. 50.000 kr., jf. Statens Kunstfonds retningslinjer.

Fra Samsø Kommunes skitsekonkurrence 2025. Kunstværket, Snude i busboblen i Ørby. Foto: Jeanette Philipsen

8. Samarbejdsformer og fællesskab

SamBiosen er et foreningshus med et stærkt fællesskab. Det anbefales, at der lægges vægt på fællesskabet – både i det kunstneriske udtryk og i de samarbejdskonstellationer, der opstår under planlægning og udførelse af kunstprojekter.

Det betyder ikke, at der udelukkende skal arbejdes med lokale kunstnere, men snarere at samarbejde prioriteres højt i alle faser – fra idé til realisering. Lokale idrætsgrupper eller nye brugere af huset kan f.eks. deltage i kunstneriske workshops og skabe visuelle statements, eksempelvis på skydebanen eller ved ungdomsklubben. En frivilliggruppe kan som en del af deres sociale fællesskab skabe noget sammen med ord, billeder, tråd, krop eller andre kunstneriske udtryk. Lokale kunsthaglige kompetencer kan med fordel inddrages i projektbeskrivelser og kunstnerudvælgelse – f.eks. Samsø Billedkunstråd eller lokale aktører.

Når der arbejdes kunstnerisk med tekst og lyrik, er det eksempelvis oplagt, at biblioteket er en del af projektgruppen, da biblioteket er en vigtig del af husets kulturelle miljø.

Lokale fagpersoner kan også bidrage ved specifikke aktiviteter – både med idéudvikling og for at sikre lokal forankring og ejerskab. Kunstprojekter kan med fordel "hacke" allerede eksisterende fællesskaber. Eksempelvis kan en kunstner, der arbejder med klimabevidst mad, overtage skolemaden eller en fællesspisning i en uge. Her er det oplagt at inddrage skolen og eleverne i madkundskab.

Tanja Nellemann Kruse: Murstens poesi, 2021. Foto Råderum

Fællesskaber: Lokale fagpersoner kan også bidrage ved specifikke aktiviteter – både med idéudvikling og for at sikre lokal forankring og ejerskab. Kunstprojekter kan med fordel "hacke" allerede eksisterende fællesskaber. Eksempelvis kan en kunstner, der arbejder med klimabevidst mad, overtage skolemaden eller en fællesspisning i en uge. Her er det oplagt at inddrage skolen og eleverne i madkundskab.

Synlighed: Der kan etableres midlertidige eller permanente montrer, digitale skærme eller specifikke vægområder i huset, hvor forskellige kunstprojekter med afprøvninger og aftryk kan vises. På den måde kan brugerne i huset løbende se og opleve kunstaktiviteter – også i områder, hvor de normalt ikke færdes.

Samarbejder:

- Skaber en stærk ejerkreds,
- Forankrer projekterne bredt på øen og i huset
- Fungerer som en ressource – også økonomisk

Mulige partnere på øen

Samsø Billedkunstråd

Forvaltningen for Børn, Unge og Kultur

Samsø Museum

Samsø Bibliotek

Agerupgaard

Koks (Kunstnere og kunsthåndværkere på Samsø)

Samsø skole

Samsø Frie skole

Samsø Idræt og Kultur

Udstilling fra Kunst Ø Festivalen i 2018, hvor kunstnere fra Samsø samt udenørs kunstnere gik sammen om et storslået kunstprogram på hele øen. Udstillingen i kultursalen er af en Ukendt Hollandsk kunstner. Foto?

9. anbefalinger i kunstprogrammet

- Fællesskab: Det anbefales, at der altid – som et dogme – lægges vægt på fællesskab, når der arbejdes med kunst i SamBiosen, fra start til slut i alle kunstprojekter.
- Uformelle møder: Kunsten skal skabe visuel identitet i opholdsrum og mellemrum, både ude og inde, der kan understøtte de uformelle møder og gøre stedet mere tilgængeligt. Her skal være rart, sjovt eller inspirerende at være.
- Kunst som visuel identitet og wayfinder: Kunsten skal skabe en visuel identitet i huset, hvor der både er plads til de igangværende funktioner og brugergrupper – og som samtidig peger på huset som kultursted.
- Kunst som aktivitet: Man skal kunne gå til kunst i SamBiosen – på samme måde, som man kan gå til idræt.
- Kunst i udviklingsplan og helhedsplan: Kunsten skal tænkes ind i udviklingsplanen for huset samt i helhedsplanen for området, så kunsten bliver en integreret og blivende del af husets DNA.
- Hurtig igangsættelse: For at bevare momentum igangsættes to kunstprojekter allerede i 2025/2026 – et skitseprojekt med fokus på det centrale indgangsparti (kernen i huset) og et projekt med fokus på kunst som aktivitet i samarbejde med en ekstern partner, en brugergruppe i huset og en kunstner i et slags huskunstnerforløb, det kunne eksempelvis være en ungegruppe.

Anders Bonnesen: Bolden er rund - alt kan ske, Ballerup Idrætsby, 2025
Foto: Mette Gitz-Johansen

10. Samspil og proces for kunststrategi og udviklingsplan

Kunststrategien er udarbejdet i første halvdel af 2025. Sideløbende har SamBiosens ledelse og bestyrelse arbejdet på en udviklingsplan for hele SamBiosen. Udviklingsplanen rummer potentielle udvidelser af faciliteter og ændringer både inde og ude. I den sammenhæng vil det være oplagt, at tænke kunsten ind i de eventuelle facilitetsprojekter eller ændringer, der kommer til at ske, når udviklingsplanen ligger færdig. Således kan kunststrategien blive et værktøj for udviklingsplanen til, at sikre kunsten i de nye projekter.

Det er derfor rigtig god timing, at vi har haft en god og bred inddragelsesproces omkring kunststrategien, inden udviklingsplanen er lavet færdig. SamBiosen er garant for, at kunststrategien – udover at være et selvstændigt værktøj – også bliver et aktivt værktøj i udarbejdelsen af den endelige udviklingsplan. Udviklingsplanens proces er meget mere langstrakt end kunststrategiens og vil pågå over de næste år, i tæt samarbejde med Samsø Kommune.

“ Ambitionen er, at SamBiosen, som knudepunkt for mange mennesker og som vigtig institution på Samsø, også kan rumme det forandringspotentiale, som kunsten kan være med til at skabe. Særligt på en isoleret ø, har vi brug for at arbejde strategisk med fællesskaber, refleksioner og udsyn, og kunsten er et af de vigtige værktøjer hertil.”

“En forskel på Samsø og bylivet er antallet af museer, kunst, kultur og mulighed for refleksion. Også kunst og kultur, man møder i hverdagen. Det mangler vi på Samsø og det vil vi gerne lave om på!

”

Jeppe Dam Skriver, leder af SamBiosen

“ Kunst er en forandringsskaber. I et hverdagsliv fyldt med tempo og aktivitet, kan kunsten med sin anderledes formgivning få os til at stoppe op og reflektere over det, vi ser og oplever. Kunsten kan også være med til at skabe anderledes visuel identitet og inspirerende steder og rum. ”

Charlotte Bagger Brandt, Kunstrådgiver

Blben West, Nyborg sundhedshus, 2025 Foto kunstneren